

Råderum og fremtidens velfærd

NETØK

16. juni 2026

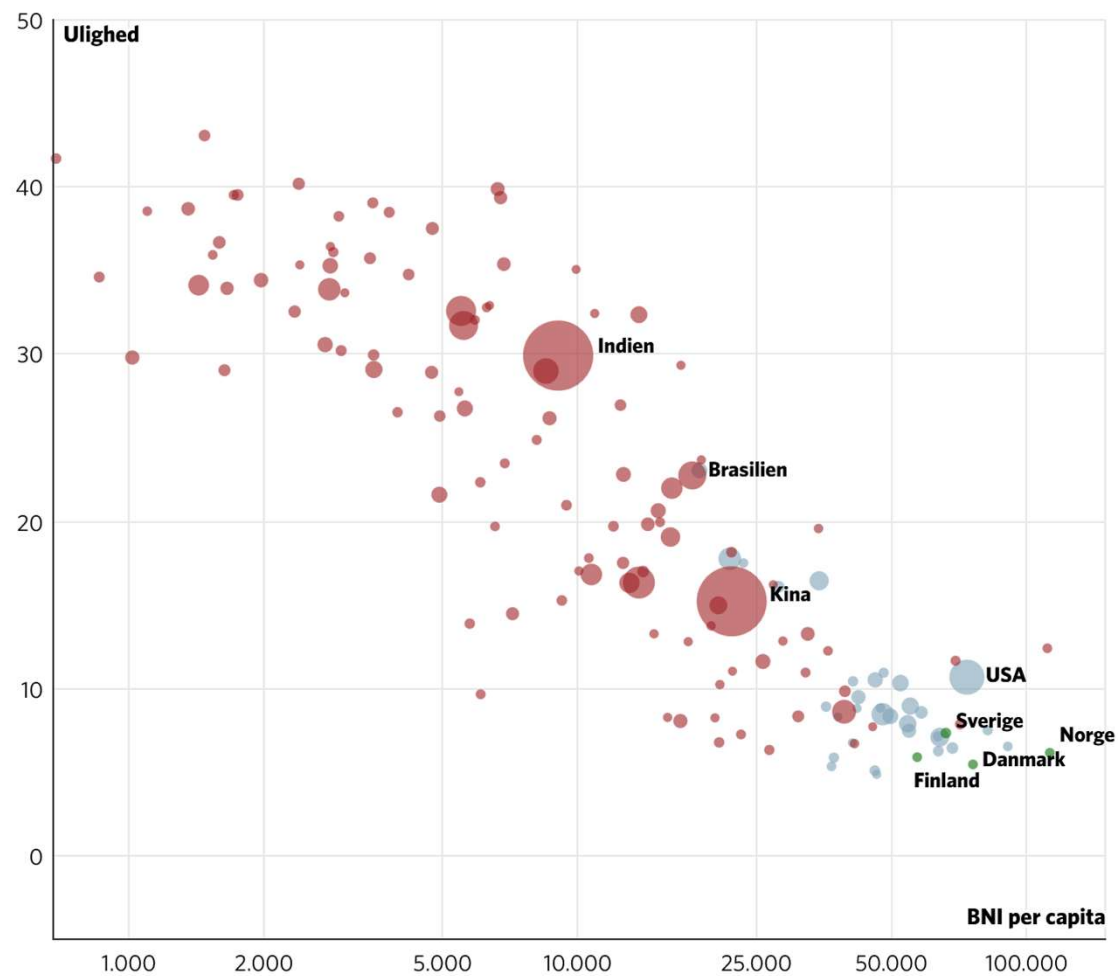

Stærk og konkurrencedygtig økonomi

De nordiske lande er kendetegnet ved høj velstand og lav ulighed

Figuren viser BNI pr. indbygger og ulighedskoefficienter for verdens lande.

■ Nordiske lande ■ OECD-lande ■ Øvrige lande

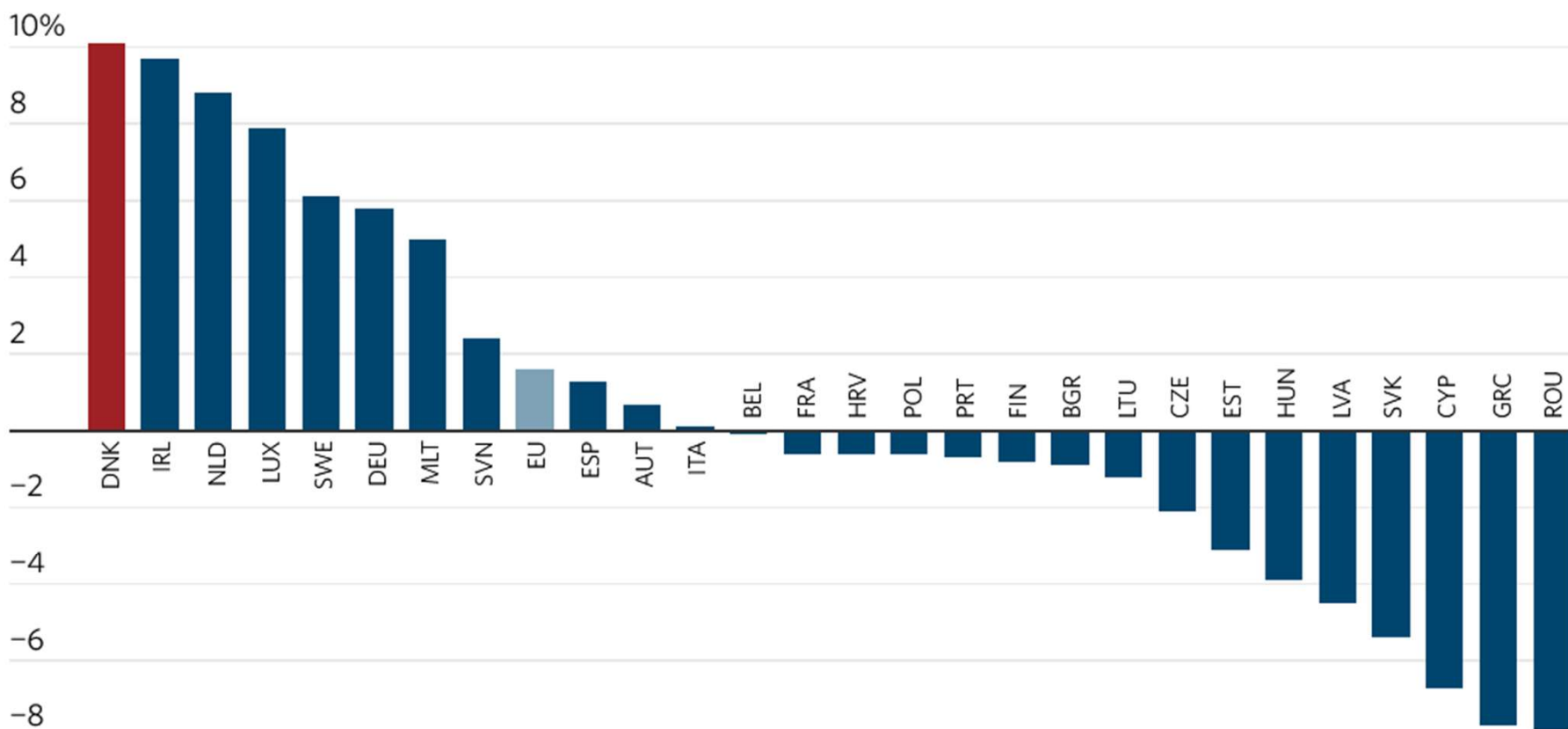
Danmark scorer højt på en række innovations- og konkurrenceevneparametre

Tabellen viser Danmarks placering i en række globale indeks over konkurrenceparametre.

	Konkurrenceevne for talent (INSEAD)	Innovationsindeks (IMF)	AI-parathedsindeks (IMF)	Offentligt digitaliseringsindeks (FN)	Bæredygtig konkurrenceevne (GSCI)
1	Schweiz	Israel	Singapore	Danmark	Sverige
2	Singapore	Sverige	Danmark	Estland	Finland
3	USA	Sydkorea	USA	Singapore	Danmark
4	Danmark	USA	Nederlandene	Sydkorea	Schweiz
5	Nederlandene	Nederlandene	Estland	Island	Norge
6	Finland	Sydkorea	Finland	Saudi-Arabien	Østrig
7	Norge	Danmark	Schweiz	Storbritannien	Frankrig
8	Australien	Singapore	New Zealand	Australien	Estland
9	Sverige	Tyskland	Tyskland	Finland	Tyskland
10	Storbritannien	Østrig	Sverige	Nederlandene	Japan
11	Luxembourg	Finland	Luxembourg	De Forenede Arabiske Emirater	Irland
12	Irland	Belgien	Japan	Tyskland	Luxembourg
13	Canada	Frankrig	Storbritannien	Japan	Portugal
14	Tyskland	Schweiz	Australien	Sverige	Storbritannien
15	Island	Portugal	Sydkorea	Norge	Slovenien
16	Belgien	Storbritannien	Israel	New Zealand	Sydkorea
17	Østrig	Italien	Østrig	Spanien	Polen
18	New Zealand	Australien	Canada	Bahrain	Island
19	Frankrig	Canada	Norge	USA	Nederlandene
20	Estland	Estland	Hong Kong	Irland	Belgien

Danmark har stort overskud på betalingsbalancen

Figuren viser EU-landenes over- og underskud på betalingsbalancen i pct. af BNP for perioden 2022-2024.

Anm.: Figuren er baseret på data fra EU-kommissionens Macroeconomic Imbalance Procedure, som anvender et 3-årigt gennemsnit.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. Eurostat • [Integrer](#) • [Hent som billedfil](#) • [Hent data](#)

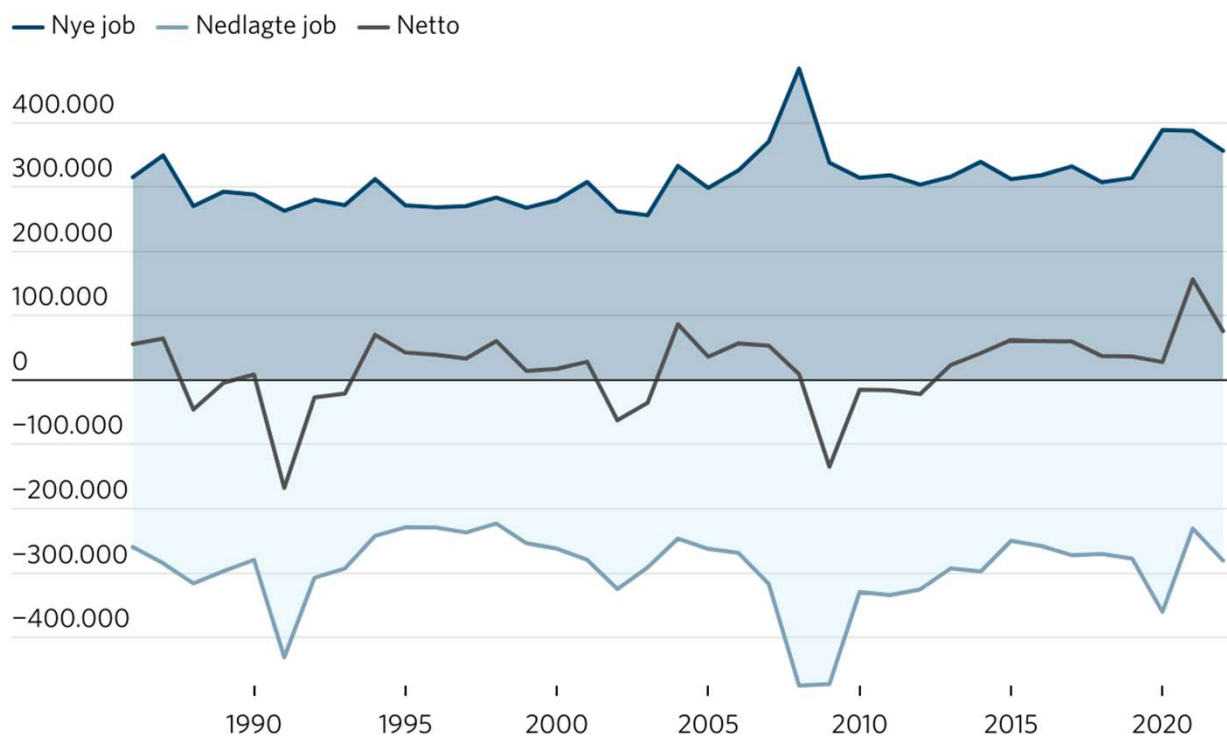
Velfungerende arbejdsmarked

Flexicurity-modellen virker

- Kreativ destruktion
- Vigtigt for produktivitet

Stor jobomsætning på det danske arbejdsmarked

Figuren viser det årlige antal nedlagte og nyoprettede job, 1986-2022

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. DST's registre

Få står udenfor

- Ledigheden er lav (2,9 pct. af arbejdsstyrken)
- I Sverige er den 8,4 pct. og Finland 9,8 pct.
- **Endnu vigtigere:** Langtidsledigheden er på et historisk lavt niveau
- Man er langtidsledig, når man har været ledig 80 pct. af tiden sidste 12 måneder
- ... og den laveste i Europa

2024 ▲

 Danmark	14 pct.
 Holland	16 pct.
 Norge	19 pct.
 Malta	22 pct.
 Østrig	23 pct.
 Finland	24 pct.
 Frankrig	24 pct.
 Luxembourg	24 pct.
 Irland	25 pct.
 Sverige	25 pct.
 Estland	27 pct.
 Polen	27 pct.
 Tyskland	29 pct.
 Cypern	29 pct.
 Tjekkiet	30 pct.
 Letland	31 pct.
 Litauen	31 pct.
 Schweiz	33 pct.
 Spanien	35 pct.
 Ungarn	35 pct.
 Slovenien	36 pct.
 Rumænien	38 pct.
 Portugal	38 pct.
 Belgien	39 pct.
 Kroatien	40 pct.
 Italien	52 pct.
 Bulgarien	53 pct.
 Grækenland	55 pct.
 Slovakiet	67 pct.

Offentlig forbrugsvækst: Positioner

Offentlig forbrugsvækst

- Nulvækst
 - Færre penge pr. bruger
 - Færre medarbejdere
- Demografisk træk
 - Samme forbrug pr. bruger
 - Færre medarbejdere **pr. bruger**
- Velstandskorrigeret demografisk træk ("uændret oplevet kvalitet")
 - Stigende forbrug pr. bruger
 - Konstant antal medarbejdere pr. bruger
 - Råd til tidssvarende teknologi/varekøb (stigende forventninger)

Det offentlige forbrug skal følge det fulde demografiske træk for at opnå samme antal medarbejdere pr. plejekrævende

Tabellen viser, hvordan antallet af medarbejdere i den offentlige sektor vil udvikle sig i perioden 2023-2030 afhængigt af den offentlige forbrugsvækst.

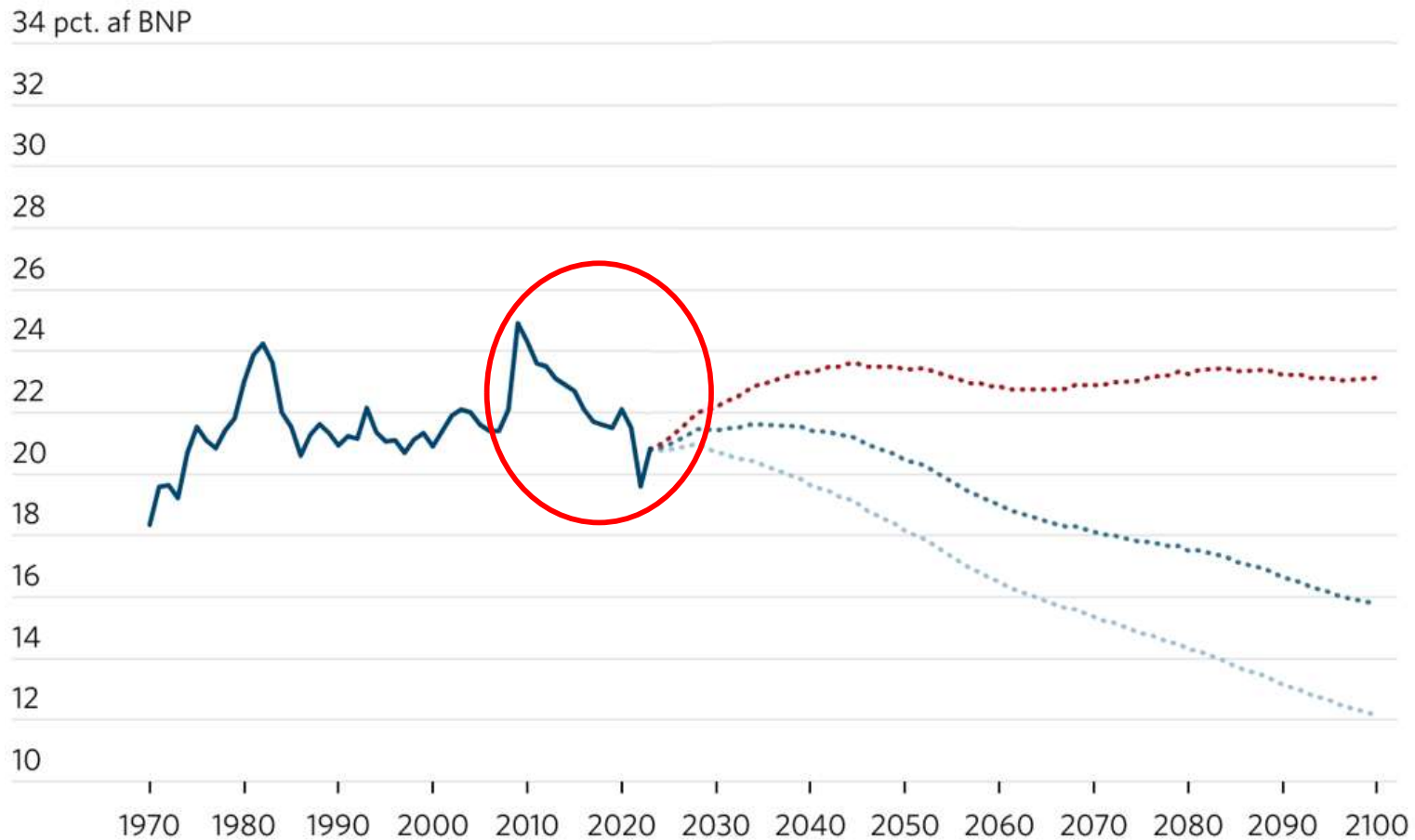
Offentlig forbrugsvækst	Antal offentligt ansatte	Ansatte pr. plejekrævende borger
Nulvækst	-41.000	-8%
Vækst svarende til demografisk træk	-11.000	-4%
Vækst svarende til fuldt demografisk træk	21.000	Uændret

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. Finansministeriet • [Hent embedkode](#) • [Hent som billedfil](#) • [Hent data](#)

Det fulde demografiske træk følger den historiske trend

Figuren viser det offentlige forbrugs andel af BNP siden 1970 og fremadrettet ved forskellige forløb for forbrugsvæksten.

— Historisk - - - Nulvækst - - - Demotræk - - - Fuldt demotræk

Eksempel: Velfærden i kommunerne

Fuldtidsbeskæftigelsen pr. borger er reduceret i kommunerne

Figuren viser antallet af fuldtidsbeskæftigede i kommunerne pr. 1.000 borgere for perioden 2008-2025.

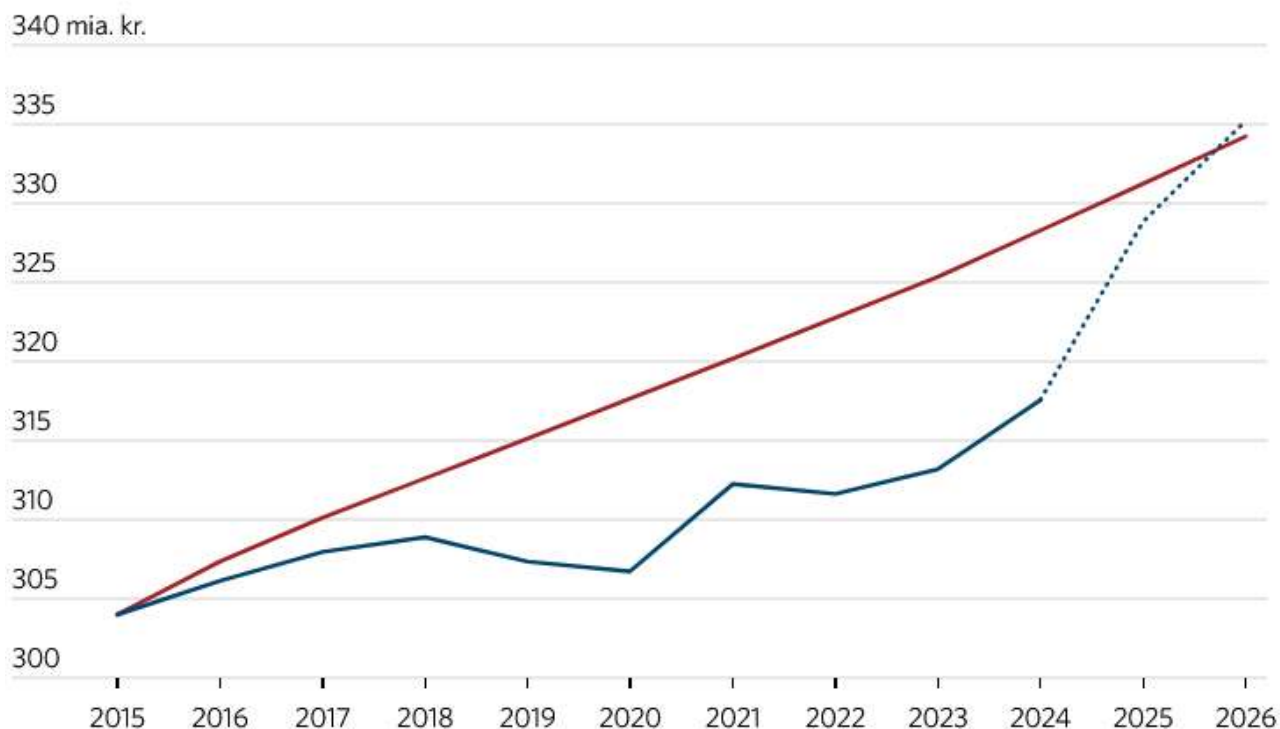

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. Danmarks Statistik • Integrer • Hent som billedfil • Hent data

Den kommunale velfærd genoprettes i 2025 og 2026

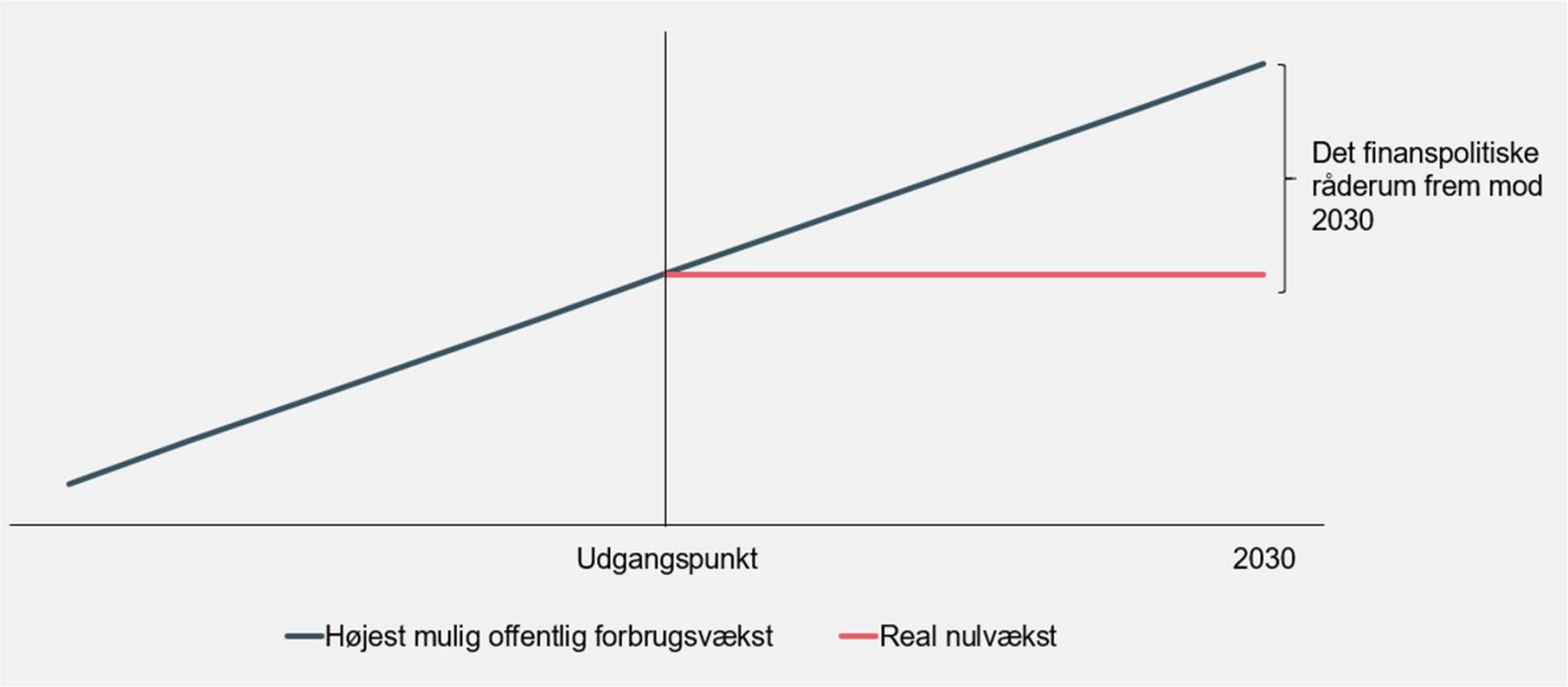
Figuren viser udviklingen i det offentlige forbrug i kommunerne, samt hvordan udgifterne skulle have udviklet sig for at følge med demografi- og velstandsudviklingen (det neutrale velfærdsbehov). Derudover viser figuren den forventede vækst i 2025 og 2026 som følge af kommuneaftalerne.

— Neutralt velfærdsbehov — Faktiske udgifter Fremskrivning 2025/2026

Anm.: Figuren er i 2026-priser. Fremskrivningen for 2025 og 2026 er baseret på udgiftslofter i aftaler om kommunernes økonomi for 2025 og 2026, korrigeret for et forventet mindreforbrug på godt 1,5 mia. kr.

Råderummet

Nyt råderumsbegreb?

Råderum

- Stigende indtægter:
 - Voksende befolkning → Større arbejdsstyrke
 - Højere lønninger → Højere skatteindtægter
- Stigende udgifter:
 - Voksende befolkning → Flere med plejebenhov
 - Højere lønninger → Større udgifter til off. ansatte

Hvor meget er ”til rådighed”?

Råderummets historie

- Begrebet ”råderum” optræder første gang under Nyrup-regeringen
- Oprindelig betydning: Overskydende midler efter det fulde demotræk er dækket
- ”Det finanspolitiske råderum” som vi kender i dag opstår under VLAKE
- Betydning i dag: Overskydende midler ift. nulvækst

Råderummet

- **Problem:** "Råderummet" er et intuitivt begreb, men misforstås af mange i debatten.
- **Problem:** Ingen almindelige mennesker forstår "det velstandskorrigerede demografiske træk"

Alex Vanopslagh

1. september 2023 ·

STATEN SVØMMER I PENGE - GIV DOG PENGENE TILBAGE TIL DANSKERNE

I denne uge måtte Finansministeren igen-igen opjustere det økonomiske råderum. Det nærmer sig nu svimlende 70 mia. kr. frem mod 2030.

Altså tæt på 70 mia. kr. som vi opkræver i SKAT, men som vi ikke har offentlige udgifter til. Det er på sin vis penge vi opkræver for meget i SKAT.

Nyt råderumsbegreb

- Råderummet → Bruttonåderummet
- Det velstandskorrigerede demografiske træk → Udgiftsbehovet (det neutrale velfærdsbehov)
- Nyt begreb: Nettonåderum (råderummet efter udgifterne til velfærden er dækket)

Tak for ordet!

ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD

ae.dk

ae.dk/nyhedsbrev

[@tAEnketank](https://twitter.com/tAEnketank)

[@Arbejderbevægelsens Erhvervsråd \(AE\)](https://www.linkedin.com/company/Arbejderbevægelsens-Erhvervsraad-AE)

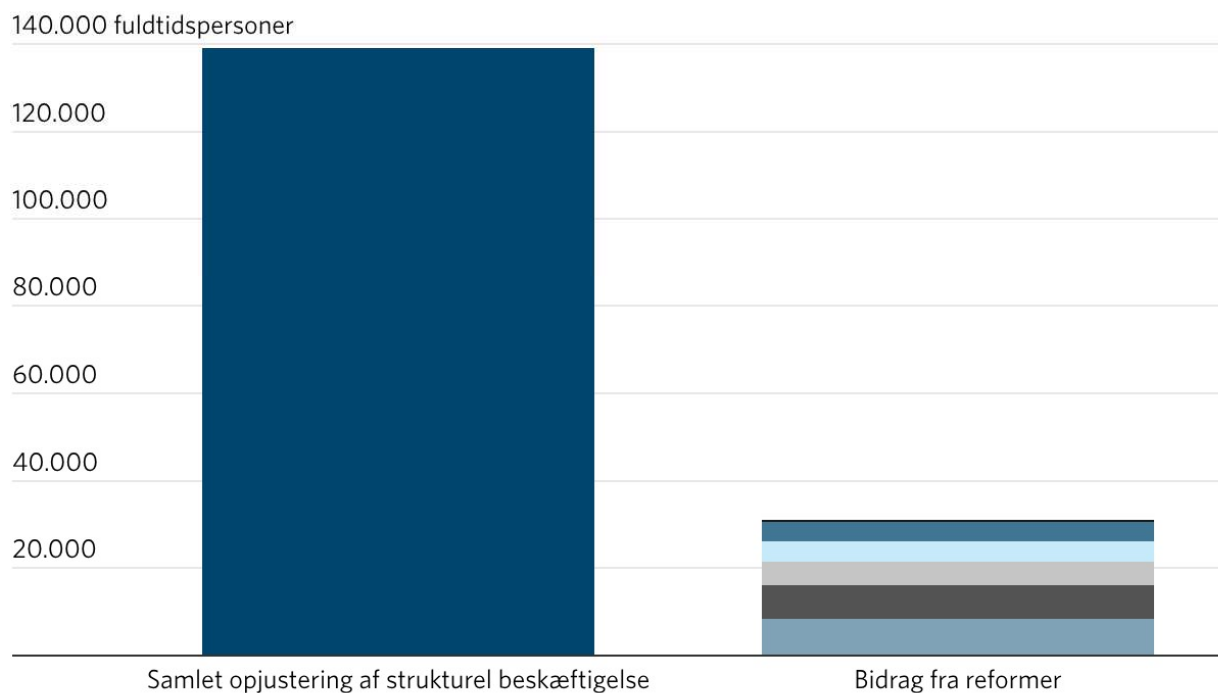

[@AE - Arbejderbevægelsens Erhvervsråd](https://www.facebook.com/AE-Arbejderbevægelsens-Erhvervsraad)

Arbejdsudbudsreformer har spillet en birolle i det økonomiske opsving

Figuren viser den samlede opjustering af den strukturelle beskæftigelse i 2030 siden SVM-regeringens tiltræden, samt hvor meget reformer har bidraget til opjusteringen.

■ Samlet opjustering af strukturel beskæftigelse ■ Store bededag ■ Uddannelsesreformer
■ Skattereform ■ Beløbsordning ■ SU-reform ■ Øvrige reformer og aftaler

Anm.: Uddannelsesreformer dækker over omlægning af kandidatuddannelser og sektordimensionering, aftale om reform af professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne i Danmark samt aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. Finansministeriet og FIU-spm. 350 (8. oktober 2025)